
MONITOR GOSPODARCZY INSTYTUTU ZACHODNIEGO

3/2024
08.04.2024

Redakcja:
dr Piotr Andrzejewski

SYTUACJA EKONOMICZNA W NIEMCZECH – luty 2024 r.

Słaby popyt krajowy, wysokie koszty życia oraz nie najlepsze nastroje wśród prywatnych gospodarstw domowych i firm dławią rozwój niemieckiej gospodarki. Większość instytutów ekonomicznych w swoich najnowszych prognozach zakłada dalszy spadek PKB w I kwartale br., a prognozy wzrostu PKB w 2024 r. zostały obniżone do poziomu 0,1%. W sektorze przetwórstwa zaobserwowano pierwszy od 11 miesięcy wzrost w wysokości 1% w ujęciu miesięcznym. Podobnie produkcja przemysłowa po raz pierwszy od maja 2023 r. zwiększyła się o 1,1%. Sprzedaż detaliczna spadła o 1,5% w ujęciu rocznym. Eksport zanotował wzrost o 3,7%, a import o 1,1% w ujęciu miesięcznym. Za wzrosty odpowiadała zwiększona dynamika wymiany handlowej z państwami UE. Inflacja w lutym wyniosła 2,5% rok do roku, w tym ceny żywności wzrosły zaledwie o 0,9% i był to najniższy wzrost od grudnia 2020 r. Bezrobocie ustabilizowało się na poziomie 5,9%. Liczba upadłości firm wzrosła o 10,8% w ujęciu miesięcznym.

Die wirtschaftliche Lage in Deutschland im Februar 2024

ANALIZY

● RAPORT ETA – Zautomatyzowana i usieciowiona jazda samochodem

W dniu 20.02.2024 r. eksperci ds. transformacji branży motoryzacyjnej (*Expertenkreis Transformation der Automobilwirtschaft, ETA*) opublikowali raport o zautomatyzowanej i usieciowionej jeździe samochodem w Niemczech (*Automatisiertes und vernetztes fahren auf die Strasse bringen*). Raport rozpoczyna się konstatacją, że przemysł motoryzacyjny jest jednym z najważniejszych sektorów niemieckiej gospodarki, która przechodzi obecnie transformację. Zarówno proces elektryfikacji układu napędowego, jak i cyfryzacja samych pojazdów w kierunku jazdy autonomicznej oraz stałego połączenia z siecią to dziedziny, w których Niemcy powinny być pionierami, ale tracą konkurencyjność. Za najpilniejszą sprawę raport uznaje utworzenie i wdrożenie sieci do przeprowadzenia podstawowych testów przygotowujących pojazdy do regularnego użytku. Grupa ekspertów z ETA określiła pięć obszarów działań, którymi w ich ocenie należy się zająć w pierwszej kolejności, aby zapewnić szybkie zastosowanie usieciowionych systemów jazdy autonomicznej w regularnej eksploatacji. Ekspersi apelują, by skoordynować współpracę przed urynkowaniem nowych produktów między wszystkimi kluczowymi podmiotami w obszarach badań, testowania, zatwierdzania i walidacji w celu zmniejszenia kosztów i ryzyka. Pomocne w tym celu mają być standaryzacja i odpowiednie skalowanie.

Autorzy raportu chwalą Niemcy, które jako pierwsze na świecie w 2021 r. przyjęły przepisy regulujące autonomiczną jazdę. Jednakże procedury zatwierdzające są dla przemysłu samochodowego ciągle niejasne. Zaleca się przyjęcie standardów jazdy autonomicznej dla całego jednolitego rynku UE. W ocenie ekspertów do zautomatyzowanej jazdy wymagana jest usieciowiona infrastruktura transportowa i sieci mobilne. Niemiecka infrastruktura w tym zakresie (jeśli istnieje) jest wysoce niejednorodna i niezharmonizowana, dlatego największym wyzwaniem staje się obecnie jej

standaryzacja na terenie całych Niemiec. Ekspertzy zalecają wykorzystanie europejskiej (choć jest to głównie niemiecko-francuski projekt) technologii chmury GAIA-X. W kolejnych rozdziałach raport skupia się na kwestii bezpieczeństwa i responsywności systemów jazdy zautomatyzowanej oraz akceptacji społeczeństwa niemieckiego. 32% respondentów całkowicie odrzuca możliwość zautomatyzowanej jazdy, a 47% może być nastawionych pozytywnie, jeśli jazda autonomiczna będzie oznaczać zmniejszenie ryzyka wypadków. W raporcie zaleca się przeprowadzenie kampanii informacyjnej mającej zwiększyć akceptację dla jazdy autonomicznej w Niemczech.

[ETA, Automatisiertes und vernetztes fahren auf die Strasse bringen](#)

WIADOMOŚCI

● **Afrykańskie spojrzenie na współpracę z Niemcami**

Dziennik „Handelsblatt” wydrukował wspólny apel ambasadora Kenii w Niemczech Thomasa B. Amolo oraz think tanku Rethink Africa, w którym autorzy dokonali podsumowania niemieckiej dyplomacji gospodarczej na kierunku afrykańskim oraz wskazali jego niedomagania. W artykule podkreślono pozytywny trend, jakim jest wzrost wymiany handlowej pomiędzy Niemcami a państwami afrykańskimi, co postrzegane jest jako sposób na dywersyfikację niemieckiego eksportu w dobie nowych konstelacji polityki zagranicznej. Za największe dla tego trendu zagrożenie uważa się wysokie bezrobocie, które może zagrażać stabilności politycznej i zwiększać presję migracyjną. Stąd pojawia się apel o takie ukierunkowanie niemieckich inwestycji, by generowały miejsca pracy „na miejscu”, w państwach afrykańskich. Niemcy powinny bardziej wspierać przedsiębiorstwa i zwiększyć środki na ubezpieczenie inwestycji. Skrytykowane zostało także dotychczasowe podejście dotyczące tzw. dyplomacji wodorowej. W ocenie artykułu nie należy tylko otwierać kolejnych biur w poszczególnych państwach. Bardziej pożądane byłoby takie wsparcie dla firm, by wodorowe inwestycje mogły łatwiej zdobyć finansowanie na rynkach międzynarodowych. Artykuł kończy się konstatacją, że należy dążyć do zmiany relacji pomiędzy „krajem-darczyńcą” i „krajem-biorcą” na prawdziwe partnerstwo „na wysokości oczu”. Z perspektywy państw afrykańskich szczególne znaczenie ma mieć poprawa warunków życia ich obywateli, tworzenie nowych miejsc pracy i zielona industrializacja. Według autorów tylko uwzględniając lokalne potrzeby i interesy Niemcy będą miały szansę na podjęcie konkurencji z Chinami w Afryce.

[Handelsblatt, Deutschland sollte seine Perspektive auf Afrika verändern](#)

🕒 **Christian Lindner proponuje moratorium na wydatki socjalne**

Federalny minister finansów Christian Lindner (FDP) zaproponował moratorium na wydatki socjalne, by móc przeznaczyć więcej środków na obronność. Zdanie to podziela Ricarda Lang (Zieloni), która uważa, że Niemcy powinny zainwestować więcej pieniędzy we wsparcie Ukrainy i uczynienie Europy bardziej niezależną od USA. Dodała jednak, że „nie wolno nam przeciwstawiać bezpieczeństwa zewnętrznego bezpieczeństwu społecznemu w kraju”. Rzecznik SPD ds. budżetu Dennis Rohde odrzucił możliwość cięć w budżecie socjalnym. W podobnym tonie wypowiedział się dyrektor generalny Paritätischer Wohlfahrtsverband Ulrich Schneider, który stwierdził, że propozycja Lindnera „jest destrukcyjna dla spójności społecznej”. Według barometru politycznego ZDF 72% obywateli niemieckich opowiada się za większymi wydatkami na Bundeswehrę i obronność, nawet jeśli oznacza to oszczędności w innych obszarach. W kwietniu 2023 r. twierdziło tak 59% ankietowanych. Z kolei Clemens Fuest, prezes Instytutu Badań Ekonomicznych Ifo powiedział, że nie ma sposobu na obejście cięć programów społecznych. Stwierdził on, że nie wystarczy środków zarówno na „armaty i masło”. W jego opinii programy państwa opiekuńczego będą dalej funkcjonowały, ale w mniejszym zakresie. Christian Lindner ze swojej strony podkreślił potrzebę ponownego osiągnięcia większego wzrostu gospodarczego, aby dysponować wyższymi dochodami podatkowymi. „Niemcy muszą znowu prosperować. Potrzebujemy dynamicznego wzrostu” – stwierdził lider FDP. Zapowiedzi Lindnera i brak zgody w koalicji oznacza problemy z projektowaniem budżetu na 2025 r.

[Frankfurter Allgemeine Zeitung, Lindner fordert Moratorium bei Sozialausgaben](#)

🕒 **Habeck i Linder wobec słabego wzrostu gospodarczego**

Wobec niewielkiego wzrostu gospodarczego i groźby kolejnego roku recesji minister gospodarki Robert Habeck oraz minister finansów Christian Lindner chcą wspólnie opracować plan strukturalnego pobudzenia wzrostu gospodarczego w Niemczech. Jednakże brak konsensusu w koalicji rządzącej opóźnia przyjęcie jakichkolwiek rozwiązań. Proponowana „ustawa o możliwościach wzrostu” przewiduje uproszczoną amortyzację podatkową. Jednakże rozwiązanie to ma mieć mniejszy wymiar od oczekiwanego: zamiast 7 mld euro ulga wyniesie tylko 3 mld. Ponadto minister Habeck nawołuje do utworzenia wielomiliardowego funduszu pozabudżetowego. Habeck zwrócił także uwagę na wysokie obciążenia podatkowe, które dla przedsiębiorstw w Niemczech wynoszą 29,9% i są wyższe niż w niemal każdym innym uprzemysłowionym kraju. Dodatkowo Partia Zielonych opowiada się za premią inwestycyjną na zakupy związane z ochroną klimatu. Minister finansów Christian Lindner (FDP) z zadowoleniem przyjął inicjatywę Habecka do

podjęcia rozmów, ale zaproponował inne rozwiązania. Lindner chciałby całkowicie znieść opłatę solidarnościową. Wynikające z tego straty podatkowe dotknęłyby jedynie rząd federalny, a nie kraje związkowe. Według Lindnera pobudzenie gospodarki oprócz aspektów podatkowych powinno obejmować większą elastyczność na rynku pracy i ograniczenie biurokracji. Problemem pozostaje finansowanie. Minister Habeck postuluje utworzenie specjalnego, pozabudżetowego funduszu celowego. Propozycja została poparta przez szereg instytucji ekonomicznych (między innymi Kiel Institut, Ifo). Prezes Ifo powiedział, że „nie można dopuścić do opóźnień w inwestycjach w Niemczech”. Na to rozwiązanie nie chce z kolei zgodzić się Lindner, który „nie wierzy w dotacje do kredytu”. Proponuje on wyłączenie z hamulca zadłużenia kredytów na inwestycje państwowe. Wymagałoby to jednak zmiany Ustawy Zasadniczej, na co nie będzie zgody ze strony opozycyjnych partii chadeckich. Brak konsensusu co do sposobu pobudzenia gospodarki oznaczać może kolejne miesiące bezwładu decyzyjnego i braku odpowiednich środków stymulujących gospodarkę.

[Handelsblatt, Diese Vorschläge für mehr Wachstum gibt es](#)

KALENDARium

DATA	MIEJSCE	WYDARZENIE
02.02.2024	Bruksela	Komitet Stałych Przedstawicieli (Coerper) zatwierdził rozporządzenie ustanawiające zharmonizowane zasady dotyczące sztucznej inteligencji. Strona niemiecka podkreśliła znaczenie ograniczania ryzyka w stosowaniu sztucznej inteligencji.
05.02.2024	Berlin	Kanclerz Olaf Scholz, minister gospodarki i ochrony klimatu Robert Habeck oraz minister finansów Christian Lindner przedstawili wstępne porozumienie dotyczące strategii wobec elektrowni. Polityczne uzgodnienia mają obowiązywać do lata 2024 r.
05.02.2024	Bruksela	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu rozpoczęło konsultacje społeczne w sprawie przyszłego kierunku europejskiej polityki spójności po 2027 r.
06.02.2024	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu rozpoczęło przyjmowanie wniosków projektowych w ramach Europejskiej Inicjatywy Ochrony Klimatu (EUKI). Projekty mogły otrzymać od 120 tys. do 1 mln euro dofinansowania.
06.02.2024	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu zainaugurowało trzecią edycję program WIPANO, który ma wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa w procesie składania wniosków patentowych.

07.02.2024	Berlin	Rząd federalny przeznaczy dodatkowe 1,75 mld euro ze specjalnego funduszu przyszłości (<i>Zukunftsfonds</i>) na dofinansowanie innowacji i technologii.
07.02.2024	Algier	Minister gospodarki i ochrony klimatu Robert Habeck udał się w towarzystwie delegacji biznesowej z wizytą do Algierii, gdzie w rozmowach z prezydentem Abdelmadjidem Tebboune oraz swoim odpowiednikiem ministrem Mohamedem Arkabem poruszył kwestię południowego korytarza wodorowego, w skład którego ma wchodzić rurociąg z Algierii do Włoch, Austrii i Niemiec. Ustanowiono także niemiecko-algierską grupę zadaniową ds. wodoru.
08.02.2024	Berlin	Profesor Simon Jäger (MIT, NBER) został doradcą Ministerstwa Gospodarki i Ochrony Klimatu w kwestiach polityki gospodarczej związanych z transformacją i zmianami strukturalnymi.
12.02.2024	Berlin	W ramach wizyt we wszystkich krajach związkowych minister Habeck spotkał się z władzami Berlina. Rozmowy dotyczyły cyfryzacji i problemów z pozyskaniem wykwalifikowanej siły roboczej.
13.02.2024	Warszawa	Minister Robert Habeck oraz sekretarze stanu Franziska Brantner i Michael Kellner złożyli wizytę inauguracyjną w Warszawie. Rozmowy dotyczyły m.in. rafinerii w Schwedt.
14.02.2024	Lipsk, Jena, Erfurt	Minister Robert Habeck udał się z wizytą do Saksonii oraz Turynii, gdzie wziął udział w dniach wykwalifikowanej siły roboczej we wschodnich Niemczech. Niedobór specjalistów stanowi jedno z wąskich gardeł w rozwoju wschodnich regionów Niemiec.
15.02.2024	Bruksela	Komisja Europejska zatwierdziła 24 niemieckie projekty w ramach Ważnego Projektu Wspólnego Europejskiego Zainteresowania - IPCEI Hydrogen. Kwota dofinansowania ma wynieść 4,6 mld euro. Część projektów realizowana jest w ramach programu H2Infra - rozbudowy infrastruktury dla gospodarki wodorowej.
15.02.2024	Berlin	W życie weszły nowe wytyczne dla federalnych funduszy na rzecz efektywności energetycznej i oszczędzania zasobów w gospodarce (EEW). Wyliczenie tzw. dodatkowych kosztów inwestycji, które było wcześniej wymagane na mocy prawa pomocy publicznej, nie będzie odtąd konieczne.
16.02.2024	Bruksela	Komitet Stałych Przedstawicieli (Coerper) zatwierdził rezultat rozmów trójstronnych w sprawie ustawy Net Zero Industry Act (NZIA). Niemcy prowadziły intensywną kampanię w kwestii jego przyjęcia.
19.02.2024	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu uruchomiło centrum kompetencyjne „Zielona transformacja turystyki”. Centrum ma pełnić funkcję doradczą i informacyjną w

		zakresie możliwości pozyskiwania środków państwowych i europejskich przez branżę turystyczną.
19.02.2024	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu ogłosiło nowy nabór w programie innowacji dotyczącym modeli biznesowych i pionierskich rozwiązań (IGP). Jest on skierowany do sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Kwoty dofinansowania mogą wynosić do 10 mln euro.
20.02.2024	Berlin, Amsterdam	Niemcy i Niderlandy ogłosiły wspólne przetargi na zakup wodoru. Niemieckie Ministerstwo Gospodarki chce na ten cel przeznaczyć kwotę 3,53 mld euro w latach 2027–2036.
20.02.2024	Berlin	Robert Habeck oraz duński minister przemysłu i przedsiębiorczości Morten Bødskov omówili dalszą współpracę na rzecz wzmacniania europejskiej konkurencyjności, ograniczania biurokracji i przyjaznej dla klimatu transformacji gospodarki.
22.02.2024	Berlin	Prof. Achim Truger został ponownie powołany na członka Rady Ekspertów Ekonomicznych.
23.02.2024	Bruksela	Komisja Europejska zatwierdziła projekt dekarbonizacji firmy ArcelorMittal w Bremie i Eisenhüttenstadt. Wsparcie dla firm ma wynieść 1,3 mld euro.
26.02.2024	Berlin	Minister Habeck przedstawił kluczowe punkty strategii zarządzania emisją węgla oraz oparty na niej projekt ustawy o zmianie ustawy o składowaniu dwutlenku węgla (CCS).
26.02.2024	Abu Dhabi	Sekretarz stanu ds. gospodarczych Udo Philipp przewodniczył niemieckiej delegacji na 13. Konferencji Ministerialnej Światowej Organizacji Handlu (WTO). Strona niemiecka miała podnieść kwestie reformy rozstrzygania sporów oraz zwalczania praktyk gospodarki nierynkowej.
28.02.2024	Cottbus	Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu zainicjowało Forum ds. najlepszych praktyk w zakresie rozbudowy sieci elektroenergetycznej.
28.02.2024	Monachium	Minister gospodarki i ochrony klimatu Robert Habeck oraz premier Bawarii Markus Söder wspólnie otworzyli Międzynarodowe Targi Rzemiosła.
29.02.2024	Berlin	W życie weszły nowe przepisy ustawy o imigracji pracowników wykwalifikowanych „Make it in Germany”.